

DOMINIK OLMIAH KRIŽAN

Dominik Olmiah Križan je po akademski izobrazbi slikar, vendar deluje večinoma kot multimedijški umetnik. V svojih projektih, ki so vedno vsaj deloma eksperimentalni, raziskuje nove izrazne možnosti s prečenjem in povezovanjem različnih medijev – slikarstva, instalacije, videa, performansa itd. V nasprotju z raznovrstjo na ravni (likovnega) izraza pa se Križan tematsko vseskozi giblje znotraj sfere duhovno-religioznih predstav o svetu in človekovem mestu v njem, ki se razteza v razponu od prazgodovinskih do futurističnih interpretacij.

Projekt z naslovom *Z neba prihajajoči* je v osnovi multimedijški, saj klasično risbo in projekcijo povezuje v prostorski instalaciji in kot spremljevalni del vključuje tudi animacijo. Tematsko je zasnovan kot nadgradnja in razvoj konceptualne sheme iz serije *Vzporedne resničnosti*, *Arheo-utopije*, v kateri se avtor, kot pove že naslov (arh- iz gr. archos = prvi, archein = vladati; utopija = zamisel, načrt, predstava ali podoba nečesa (idealnega), kar v realnosti ni uresničljivo; arheo-utopija = prvotna in hkrati poglavitna utopija, ki proizvaja namišljene vzporedne resničnosti), ukvarja s fantazijskimi konstrukti in simulakri v kozmologijah z vsega sveta skozi zgodovino.

Izhodišče projekta je risarska kompozicija na pol-prosojnem nosilcu monumentalnih dimenzij (320 x 1500 cm), ki je kot spiralno zaokroženi paravan razpet v osrednjem delu galerijskega prostora. Kompozicija je sestavljena iz treh risarskih enot, ki se posredno navezujejo na domnevno kozmološke motive v likovnih delih (stenske poslikave, talni zarisi, reliefi) pra-zgodovinskih civilizacij in kultur z vsega sveta. Vendar to niso niti formalno niti vsebinsko kopije pra-zgodovinskih risb, temveč avtentične, izrazito osebno zaznamovane risarske konstrukcije, ki so nastale kot vizualna objektivizacija avtorjevih fantazij, fikcij, vizij in sanj, inspiriranih z omenjenimi motivi. S oblikovnega stališča je zanje značilna stilizacija v duhu likovnih stvaritev »starih«, ki iz mimetične in ilustrativne forme prehaja v iko-

nograme, piktograme ali povsem abstraktne črtne strukture.

Na ravni izraznosti izhodiščno risarsko kompozicijo nadgrajuje postavitev v prostor, ki gledalca izzove h gibanju okrog nje, pri tem pa se posamezne risarske enote spričo prosojnosti nosilca začnejo medsebojno prekrivati, prepletati, dopolnjevati. Skozi ta proces risarska kompozicija v pogledu gledalca postane dinamična, saj nenehno spreminja svoj ustroj, s tem pa tudi vizualno podobo. To razsežnost še dodatno poudarja »skrita« projekcija animacije izbranega motiva, ki deluje kot stimulans, saj s svojim »skrivnostnim« izvorom spodbuja gledalca k optično-kinetičnemu raziskovanju postavitve. Opisani dinamični aspekt prezentacije je predločen tudi v svoji totalni verziji, ki nastopa kot spremljevalni del osnovne postavitve, in sicer z animacijo vseh enot in motivov risarske kompozicije, pri kateri je nelinearno branje razpeto v časovnem dramaturškem loku. Projekt kot celota nam torej na eni strani nudi možnost individualnega fantazijskega raziskovanja, branja, interpretacije risarske kompozicije, na drugi pa nam ponuja lično zapakirano totalnost taiste izkušnje, ki jo je namesto nas opravil nekdo drug. S to dihotomijo nas avtor postavlja v precep med aktivnostjo in pasivnostjo, ustvarjalnostjo in konzumacijo, improvizacijo in instant izdelkom, interpretacijo in dogmo.

Z opisanimi formalno-izraznimi prijemi je risarska kompozicija kot materialni objekt presežena in postane prostor duhovnega, kjer uspeva domišljija, intelektualna igra, zanos in vizija. Skozi te duhovne procese gledalec ozavešča spoznanje, da je izkustveni svet prepoznan kot takšen zgolj na osnovi verjetja v obstoječe kode skupnosti, ki niso nič drugega kot psihološko-sociološki konstrukti za osmišljanje stvarnosti, naloženi in shranjeni skozi vso znano zgodovino človeštva v globalnem nezavednem.

Mojca Grmek

Dominik Olmiah Križan: Z neba prihajajoči, iz serije **Vzporedne resničnosti, Arheo-utopije**; 8. – 23. 4. 2010; kustosinja razstave: Mojca Grmek

izdajatelj: Kulturni dom Franca Bernika Domžale; zanj: Milan Marinič; ureditev: Mojca Grmek; spremna študija: Mojca Grmek; fotografije: Dominik Olmiah Križan; oblikovanje: D.C. Studio; tisk: Jagraf; april 2010

Kulturni dom Franca Bernika Domžale; Ljubljanska cesta 61; SI-1230 Domžale

Galerija Domžale; Mestni trg 1; SI-1230 Domžale

www.kd-domzale.si

Dominik Olmiah Križan se je rodil leta 1968 na Jesenicah. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Mariboru, nato pa odšel v Ljubljano, kjer je na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje vpisal študij slikarstva in diplomiral leta 1996. V času študija je ob klasičnem slikarstvu raziskoval problematiko oblikovanja elektronske slike in uporabo digitalne tehnologije pri nastajanju likovnega dela, teoretski del diplome pa povezal s področjem sociologije kulture. Leta 2000 je na ALUO zaključil še podiplomski študij grafike in video umetnosti. Med leti 1996 in 2003 je delal na RTV Slovenija, kjer je kot sodelavec uredništva za kulturo povezoval izkušnjo novinarstva z raziskovanjem fenomena množičnih vizualnih medijev in digitalnega oblikovanja televizijske slike. Osrednje področje njegovega ustvarjanja je slikarstvo v povezavi z novimi mediji, videom, instalacijo in performansom. Živi in dela v Domžalah.

SAMOSTOJNE RAZSTAVE

1985 Maribor, Mladinsko razstavišče AVLA, slike

1986 Ruše, Likovni salon, slike

1995 Ljubljana, Trnfest, KUD France Prešeren, projekcija video del

1997 Ljubljana, Galerija B 51, *Bit in Nič*, video instalacija

2000 Koper, Galerija Meduza, *Simulakri tretjega reda*, računalniške grafike

2000-2001 Ljubljana, Galerija ZDSLJU, v okviru projekta *Štirje letni časi: Zima, Neiztrohnjeno srce*, videoinstalacija

2001 Ljubljana, Galerija ZDSLJU, *Ekshumacija*, videoinstalacija s performansom

2002 Ljubljana, Metelkova mesto, Channel Zero, projekcija video del

2003 Domžale, Modra galerija, *Pravljicna mitologija II*, ilustracije

2003 Ljubljana, Finžgarjeva galerija, *So modreci*, slike, objekti, simulakri

2004 Ljubljana, Galerija Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, risbe

2006 Duplica pri Kamniku, Razstavišče Peroz, *Spomin na prihodnost*, slike

2007 Ljubljana, Lapidarij Ljubljanski grad, *Za narodov blagor*, retrofuturistični dogodek s filmom, videom, poezijo in glasbo

2008 Ljubljana, Galerija ZDSLJU, *Vzporedne resničnosti, Arheo-utopije*, Galerija ZDSLJU, Ljubljana, ambientalna postavitev v vrtu

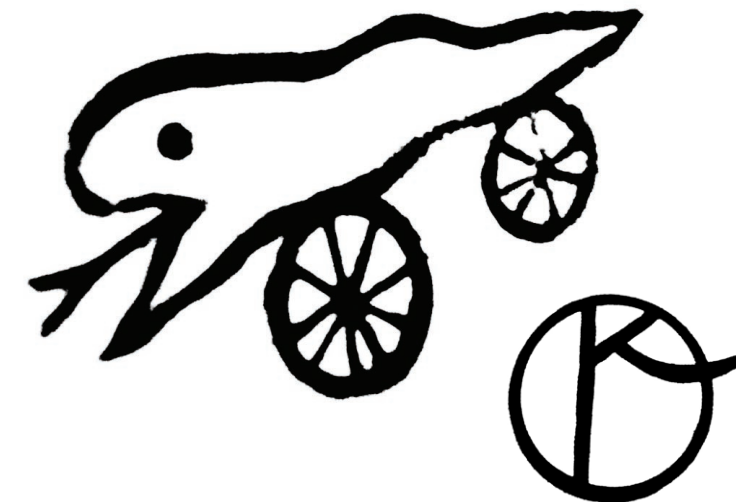
2008 Ljubljana, Hotel Mons, serija *Vzporedne resničnosti, Arheo-utopije, Reminiscence*, prenos ambientalne postavitve z vrta v interier

2009 Ljubljana, Kolovrateater, *Apokrif II/3*, komorni recital za sliko, violončelo in video, intermedijški dogodek

Dominik Olmiah Križan
Brezova 3
SI-1230 Domžale
dominik_krizan@yahoo.de
www.dominik.si

Fotografija je iz oddaje *Kultura* ob 22h, TV Slovenija, 26.5.2008; snemalec Mišo Čadež.

Naslomnica: Kačakolo | 2010 | akril na mikroporozno vlaknovino, 320 x 1500 cm, detajl

DOMINIK OLMIAH KRIŽAN

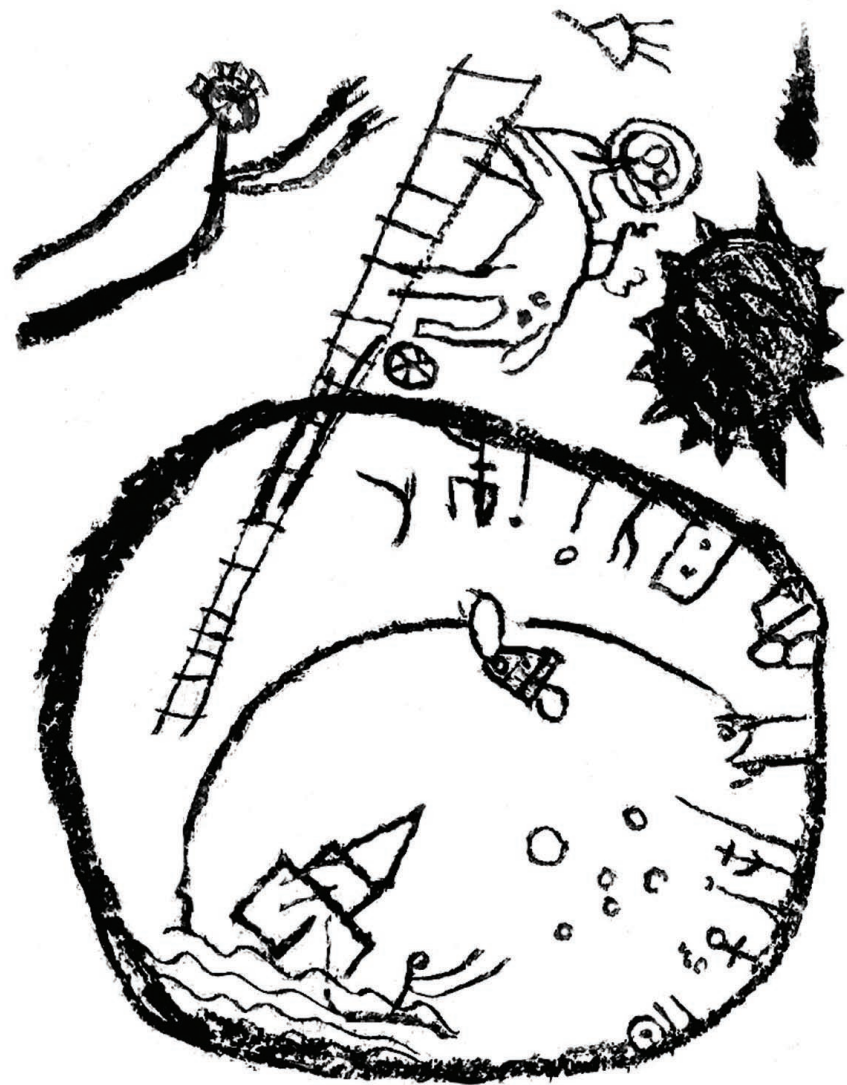
Z neba prihajajoči

8. – 23. april 2010

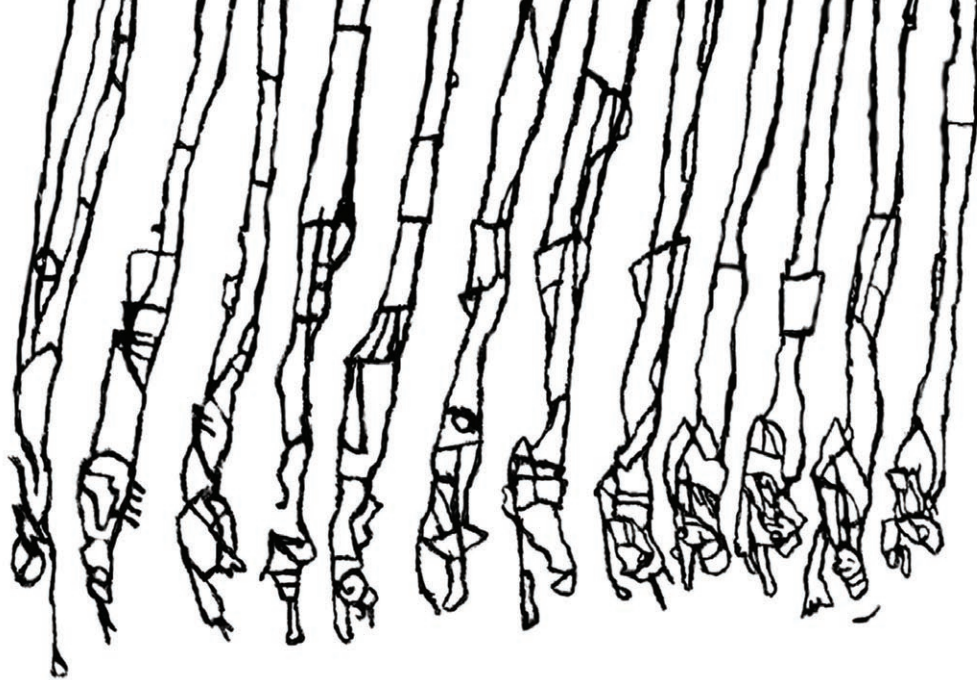
GD

Galerija Domžale

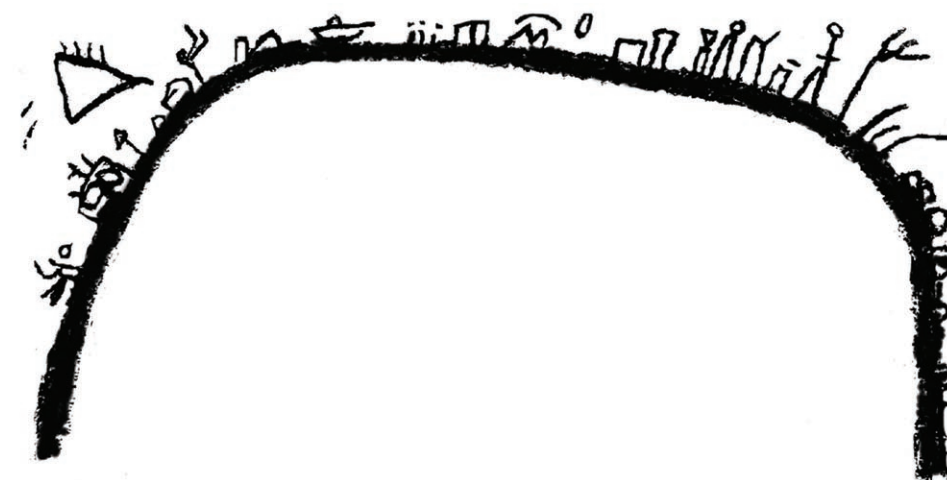
Planet X

2010, akril na mikroporozno vlaknovino,
320 x 1500 cm, detajl

Z neba prihajajoči

2010, akril na mikroporozno vlaknovino,
320 x 1500 cm, detajl

Na hribčku

2010, akril na mikroporozno vlaknovino,
320 x 1500 cm, detajl